

Huismus- en vleermuisonderzoek aan de Schiksweg 27 te Oosterwolde

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2020/047
Datum:	25 september 2020
Samensteller(s):	M.A. Brinkbaumer
Collegiale toets:	ir. ing. K.J. Rebergen
Opdrachtgever:	

BURO SRO B.V.
Sweerts de Landasstraat 50
6814 DG Arnhem

Contactpersoon:	L. Brouwer
-----------------	------------

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Plangebied	6
1.3	Werkzaamheden	6
1.4	Te verwachten soorten en functies	6
1.5	Kader Wet natuurbescherming	8
2	Methode	9
2.1	Theoretisch kader	9
2.2	Praktische uitvoering	10
2.3	Inventarisaties	12
2.4	Specifieke omstandigheden	13
3	Resultaten	14
3.1	Huismus	14
3.2	Vleermuizen	16
3.3	Overige soorten	17
4	Conclusie.....	19
4.1	Huismus	19
4.2	Vleermuizen	19
4.3	Overige soorten	19
4.4	Vervolgstap(pen)	19
Bijlage 1	Overzicht waarnemingen.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De stichting Dorpsbelang Oosterwolde, Dorpshuis de Heerdt, VSCO'61 en Stichting Sportvoorzieningen Oosterwolde (hierna te noemen 'de initiatiefnemers') zijn voornemens in het dorp Oosterwolde een Multifunctionele Accommodatie te realiseren op een sportterrein van het sportpark De Heughte. Voor deze realisatie wordt een dorps huis aan de Schiksweg 27 (figuur 1.1) gesaneerd ten behoeve van 14 nieuwbouwwoningen.

Gezien de saneringswerkzaamheden mogelijk leiden tot de aantasting van beschermde natuurwaarden is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (M.A. Brinkbaumer, 2019).

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Schiksweg 27 te Oosterwolde (bron kaartmateriaal: arcgis.com).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen of een essentieel leefgebied van huismus niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de woning daadwerkelijk een functie hebben voor vorengenoemde soorten was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Buro SRO B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn huismus en vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de huismus en vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied onderdelen van essentieel leefgebied van de huismus of vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van verblijfplaatsen en/of leefomgeving van huismus en vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie bestaat uit het dorps huis de Heerdt aan de Schiksweg 27 te Oosterwolde. De directe omgeving van de planlocatie bestaat uit een woonwijk aangrenzend aan grasweidegebieden (figuur 1.2).

Figuur 1.2 De bebouwing op de planlocatie betreft een dorps huis met twee bouwlagen en een plat bitumen dak.

1.3 Werkzaamheden

Buro SRO B.V. is voornemens om het dorps huis te saneren ten behoeve van nieuwbouw woningen. De werkzaamheden worden geclassificeerd als sanering. De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

- saneren van het buurthuis: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- kappen van bomen: kapwerkzaamheden/graafwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (M.A. Brinkbaumer) is gebleken dat het dorps huis op de planlocatie geschikt kan zijn als verblijfplaats van vleermuizen en dat de laurierkershaag mogelijk onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied van de huismus (tabel 1.1). De bebouwing van het dorps huis op de planlocatie is als potentieel geschikt als verblijfplaats van vleermuizen als zomer-, kraam-, paar- en (massa)winterverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De bebouwing is ongeschikt als nestlocatie voor huismussen of gierzwaluwen.

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (M.A. Brinkbaumer). ¹ Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3). ² Mogelijk dienen wel mitigerende maatregelen te worden getroffen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, dit is dan duidelijk beschreven in de quickscan.

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Ja, essentieel leefgebied	Mogelijk
Gierzwaluw	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Laatvlieger	Ja	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee	Nee
Meervleermuis	Nee	Nee
Watervleermuis	Nee	Nee
(Massa)winterverblijfplaats gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Spreeuw (cat. 5)	Nee, geen geschikte ruimten	Nee
Huiszwaluw (cat. 5)	Nee, geen overstek	Nee
Steenmarter	Nee, geen geschikte openingen	Nee

Figuur 1.3 Middels kierende daklijsten, dilatatievoegen en open stootvoegen kunnen vleermuizen toegang krijgen tot potentiële verblijfplaatsen in het dorpshuis.

Figuur 1.4 De beschutting van de struikbegroeiing (conifeer en laurierkers) kan mogelijk een essentieel onderdeel zijn van het leefgebied van de huismussen met nesten in de woningen aan de overzijde van de Heerdtweg.

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van huismus valt onder de vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid (huismus) te vernielen of te beschadigen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus en de gierzwaluw zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 *Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017), Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017) en het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).*

Huismus
<i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van eventueel aanwezige huismussen.
Aantoonbaar door: - Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend) - of - Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend)
(Kennisdocument huismus BIJ12)
Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Zomerverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Paarverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector.
<i>Vervolg op volgende pagina.</i>

Winterverblijfplaats:

Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart.

(Kennisdokument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017)

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van schuttingen, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep. In figuur 2.1 worden de strategische punten en de meest gebruikte looproutes weergegeven. In het voorliggende onderzoek is verschil in de strategische uitvoering van het onderzoek tussen de verschillende soortgroepen.

Figuur 2.1 Overzicht van de strategische punten en de meest gebruikte looproute op de planlocatie.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van huismus en vleermuizen¹;
3. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;
4. Afronding onderzoek doornemen van tussentijds resultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadia goed ondervangen.

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar nesten van grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van de Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie.

Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen. Voor huismus geldt dat deze strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van een strategisch punt waarbij de individuen welke de struikbegroeiing betreden meegenomen worden.. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van territoriaal gedrag, het gebruik van het leefgebied en het heen en weer vliegen naar de nesten. Een onderzoek in de avond wordt afgerond rond zonsondergang. Indien dan nog activiteit van de huismus is binnen het plangebied loopt het onderzoek door totdat er geen waarneembare activiteit van huismus meer is binnen het plangebied. In geval van een ochtendbezoek wordt het veldbezoek 45 minuten tot 1 uur na zonsopkomst opgestart.

Het aanvullend onderzoek vleermuizen wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv.

buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtneming van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol en Kennisdocumenten, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

Aanvullende onderzoeksmethodes

Tijdens het onderzoek wordt gebruik gemaakt van twee verschillende aanvullende onderzoeksmethodes. Deze aanvullende onderzoeksmethodes zijn niet opgenomen in de richtlijnen voor het aanvullend onderzoek maar ze leveren waardevolle informatie die gebruikt wordt voor het interpreteren van de onderzoeksresultaten van de reguliere inventarisatiemethode. De twee aanvullende inventarisatiemethodes worden gevormd door citizen science en gebruik van een warmtebeeldcamera.

Onder citizen science vallen de gegevens die verstrekt worden door bewoners of overige personen die bekend zijn met het plangebied. In deze groep kan waardevolle kennis aanwezig zijn met betrekking tot nesten van huismus en de moeilijker te vinden verblijfplaatsen van vleermuizen. Dergelijke soorten wisselen dermate vaak van verblijfplaats dat de inventarisaties op basis van het Vleermuisprotocol mogelijk geen volledig uitsluitel kunnen geven over de locaties van de diverse typen verblijfplaatsen. Citizen science kan hierbij helpen om verblijfplaatsen of nesten te lokaliseren.

De warmtebeeldcamera (type Pulsar Helion XP28) wordt specifiek ingezet tijdens het vleermuisonderzoek. Het inzetten van de warmtebeeldcamera is met name waardevol voor de lokalisatie van grootschalige verblijfplaatsen zoals kraamverblijfplaatsen en massa winterverblijfplaatsen. De warmtebeeldcamera wordt vooral gebruikt ter ondersteuning van de waarnemingen die eerder met de batdetector zijn gedaan en is gericht op het lokaliseren van de verblijfplaats (op grotere) hoogte. Door het gebruik van de warmtebeeldcamera kan een gevel nauwkeurig onderzocht worden en gedrag van de vleermuizen gevolgd worden zonder dat er sprake is van verstoring door licht zoals het geval is als er gebruik gemaakt wordt van zaklampen.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 7x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus, gierzwaluwen en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismus en gierzwaluw alsmede foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus en vleermuis voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de criteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten huismus en gierzwaluw en het Vleermuisprotocol (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Huisumus 1	Leefgebied	1	02-04-2020	07.13	07:30-09:30	3/8, droog, 2-3 Bft, 4°C
Huisumus 2	Leefgebied	1	20-04-2020	07.01	07:30-09:30	2/8, droog, 2-3 Bft, 9°C
Vleermuizen 1	Zomer	1	29-04-2019	06.05	04.15-06.15	8/8, droog, 0-1 Bft, 12°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	1	18-05-2020	21.33	21.30-23.30	1/8, droog, 1-2 Bft, 15°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	1	30-06-2020	22.05	22.00-00.00	8/8, droog, 0-1 Bft, 16°C

Vleermuizen 4	Paar + winter	1	07-08-2020	21.24	22.30-02.00	0/8, droog, 1-2 Bft, 27°C
Vleermuizen 5	Paar + winter	1	08-09-2020	20.08	22.00-02.00	8/8, droog, 0-1 Bft, 20°C

Tijdens het vleermuis veldbezoek op 08-09-2020 is gebruik gemaakt van citizen science. Een dorpshuisbezoeker heeft vermeld dat in de dorpskerk een (massa)winterverblijf van laatvliegers aanwezig is. Deze waarnemingen staat los van dit onderzoek vanwege de afstand van de planlocatie tot de kerk (ca 1,5 km). De warmtebeeld camera is ingezet tijdens de vleermuisrondes (ten aanzien van (massa)winterverblijfplaatsen) op 07-08-2020 en 08-09-2020.

Gebruikte materialen

Het huismus onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten en Vleermuisprotocol. Tijdens het onderzoek was er (voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan) geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn in totaal circa 15 huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen tijdens de piekmomenten. Gemiddeld waren er circa 2-5 individuen binnen het plangebied. De hoogste concentratie waargenomen huismussen bevond zich 20 april 2020 tussen 08:00 en 08:30 (6 individuen). Gezien het aantal waarnemingen is er sprake van een kleine populatie in de naastliggende straat van het plangebied. (klein < 10 paar, gemiddeld 10-25 paar, groot > 25 paar).

Nesten

Gedurende het onderzoek zijn 4 nesten van de huismus vastgesteld. Deze nesten bevonden zich parallel tegenover de struikbegroeiing van het plangebied. De exacte vindplaats van de huismusnesten zijn weergegeven in tabel 3.1. In figuur 3.1 worden de ruimtelijke spreiding van de nesten weergegeven en welke delen van de planlocatie veelvuldig door huismussen worden gebruikt om te rusten, foerageren en als dekking tegen predatoren. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Functioneel leefgebied

Waargenomen tijdens de veldbezoeken is dat de huismussen voornamelijk gebruik maken van de conifeerbomen. De laurierkers is gedurende beide veldbezoeken maar twee maal bezocht door een enkele huismus. Echter wordt er hoofdzakelijk gebruik gemaakt van lage struikbegroeiing in tuinen in de directe omgeving. Deze struikbegroeiing is echter van dermate klein formaat en verspreid door de wijk dat niet (overzichtelijk) verwerkt kan worden in figuur 3.1. De planlocatie bevat fijn zand op verschillende plaatsen waar bij het tweede huismus veldbezoek een huismus zichtbaar een zandbad nam.

Tabel 3.1 *Locaties huismusnesten plus omschrijving. * deze woningen vallen binnen het plangebied.*

Adres	Aantal	Omschrijving
De Heerdtweg 2	1	onderste rij pannen voorzijde woning
De Heerdtweg 4	3	onderste rij pannen voorzijde woning

Figuur 3.1 Overzicht van de nesten van huismus op de planlocatie (Bron: arcgis.com)

3.2 Vleermuizen

Waarnemingen, soorten en aantallen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een viertal soorten waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied (tabel 3.2). Waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus nacula*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis. Tijdens piekmomenten tijdens de voorjaarsrondes zijn in totaal 3 individuen waargenomen, tijdens de najaarsrondes betrof dit circa 7 individuen. De rosse vleermuis is enkel waargenomen in het najaar. Tijdens piekmomenten waren er circa 3-7 individuen binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

Tabel 3.2 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken.

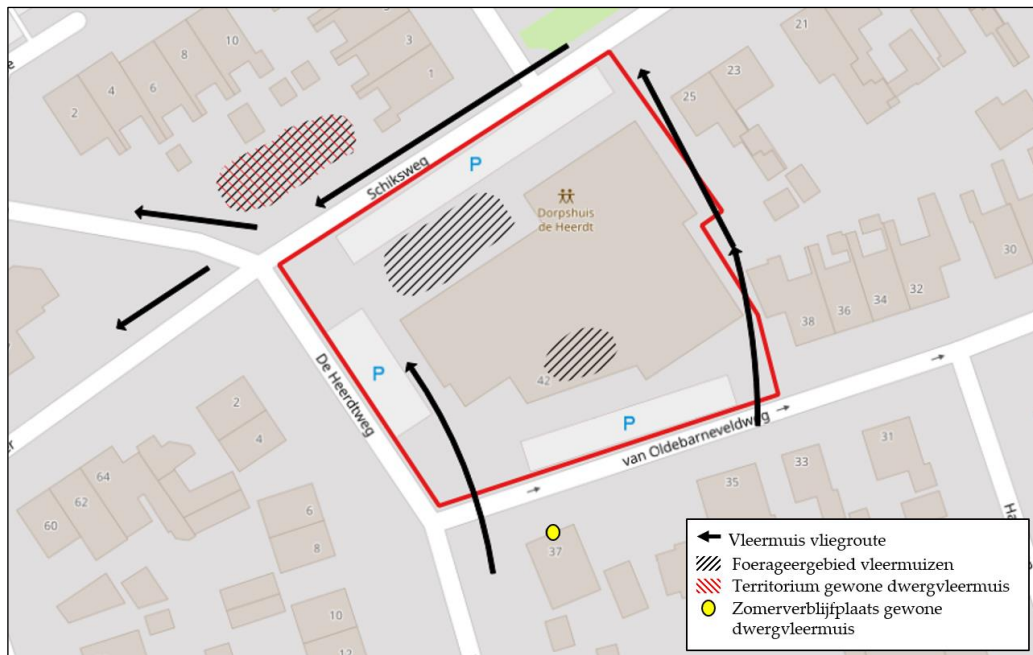
Veldbezoek	Soort	Aantal	Gedrag
VL 1 29-4-2020	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	2	Overvliegend
	Laatvlieger	1	Overvliegend
VL 2 18-5-2020	Gewone dwergvleermuis	1	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	4	Overvliegend
VL 3 30-06-2020	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	4	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Verblijfplaats
VL 4 7-8-2020	Gewone dwergvleermuis	12	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	5	Overvliegend
	Laatvlieger	3	Foeragerend
VL 5 8-9-2020	Gewone dwergvleermuis	2	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	5	Overvliegend
	Rosse vleermuis	1	Overvliegend

Verblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek is een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze verblijfplaats bevindt zich echter in de nokvorst van de van Oldebarneveldweg 37. Dit betreft buiten de planlocatie. De verblijfplaats is vastgesteld op 30 juni 2020 en betrof een enkele uitvlieger, derhalve is met zekerheid te zeggen dat dit een zomerverblijfplaats betreft. Buiten deze verblijfplaats is vastgesteld dat de noordelijke berm van de Schiksweg samen met de achtertuinen van de woningen aan de Ebbenerve en Scholtenerve onderdeel uitmaakt van een territorium van de gewone dwergvleermuis. In de omringende bebouwing is derhalve aannemelijk een paarverblijfplaats aanwezig. De exacte vindplaats van de foerageergebieden, territoria en verblijfslocaties zijn weergegeven figuur 3.2.

Tabel 3.3 Overzicht waargenomen verblijfplaatsen van vleermuizen. Per type verblijfplaats wordt de functie, het aantal individuen en de omschrijving van de locatie benoemd. * deze woningen vallen binnen het plangebied. GD = gewone dwergvleermuis.

Adres	Soort	Functie	Aantal	Omschrijving
Van Oldebarneveldweg 37	GD	Zomer	1	Nokvorst

Figuur 3.2 Overzicht van de verblijfslocaties van vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)

Vliegroutes en foerageergebieden

Gedurende het vleermuisonderzoek is geen essentiële vliegroute en/of foerageergebied vastgesteld. Op basis van het vleermuisonderzoek wordt de bomenlaan aan de Schiksweg incidenteel gebruikt als foerageergebied en/of vliegroute. Foeragerende vleermuizen zijn waargenomen boven de sloot tussen de Schiksweg en de achtertuinen van de huizen aan de Scholtenerve. Tijdens piekmomenten was hier sprake van een drietal foeragerende gewone dwergvleermuizen. Aanwezigheid van vleermuizen in dit foerageergebied is gedurende 3 van de veldbezoeken vastgesteld. Gezien de (in)frequente aanwezigheid van foeragerende vleermuizen blijkt dat dit foerageergebied niet van essentieel belang is voor de soort.

3.3 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: buizerd, groenling, holenduif, houtduif, koolmees, merel, pimpelmees, putter, spreeuw, Turkse tortel en zanglijster. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels. Tevens zijn de volgende zoogdieren in de omgeving van de planlocatie waargenomen: egel en rode eekhoorn. In enkele gevallen zijn nesten of verblijfplaatsen van deze (vogel)soorten waargenomen (zie tabel 3.3).

In figuur 3.3 worden de ruimtelijke spreiding van de nesten weergegeven. De waargenomen soorten met nesten in de directe omgeving betreffen categorie-5 vogelsoorten. Nesten van deze soorten zijn beschermd gedurende het algemene broedseizoen (medio maart t/m medio juli), aangezien er geen nesten worden verwijderd bij de ontwikkelingen is het niet vereist te werken buiten het algemene broedseizoen. In bijlage 1 is een grotere afbeelding met een totaaloverzicht van alle aanwezige soorten opgenomen.

Tabel 3.3 Locaties nesten en verblijfplaatsen van overige soorten. Per soort wordt het beschermingsregime weergegeven. VRL: vogelrichtlijn (Wnb, art. 3.1); HRL: habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5); Andere soorten (Wnb, art. 3.10).

Omschrijving	Soort	Aantal	Bescherming
De Heerdtweg 2	Spreeuw	2	VRL, cat. 5.
Nestkast in boom langs Schiksweg	Koolmees	1	VRL

Figuur 3.3 Overzicht van de nesten van overige soorten in de directe omgeving van de planlocatie (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

4 Conclusie

4.1 Huismus

In de periode april 2020 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017a). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat een tweetal woningen aan de Heerdtweg (2&4) in totaal drie huismusnesten bevat. Deze woningen vallen niet binnen de grenzen van de planlocatie. Daarbij beschikken de groenstructuur binnen de planlocatiegrenzen geen essentiële foerageer- of schuilfunctie heeft voor huismussen. De beoogde sanering van het dorpshuis leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. Derhalve is een ontheffing van de Wet natuurbescherming niet vereist in het kader van de huismus.

4.2 Vleermuizen

In de periode mei – september 2020 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in de woningen aan de plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is een enkel zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de woning aan de van Oldebarneveldweg 37 een functie heeft voor een gewone dwergvleermuis als vaste rust- en verblijfplaats (zomerverblijf). Binnen de grenzen van de planlocatie zijn geen vleermuisverblijfplaatsen waargenomen. De verblijfplaats aangetroffen in de van Oldebarneveldweg 37 blijft behouden, derhalve leidt de beoogde sanering niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming. Aangezien de verblijfplaats zich buiten de invloedssfeer van de beoogde ontwikkelingen bevindt is er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming vereist.

4.3 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaaties van andere soorten op de planlocatie. Echter zijn er geen nesten van vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn geen nesten waargenomen van algemene broedvogels waardoor niet gewerkt dient te worden buiten het broedseizoen. Indien gewerkt dient te worden binnen het broedseizoen wordt geadviseerd de groenstructuur vooraf ongeschikt te maken.

4.4 Vervolgstep(pen)

Er zijn geen vereiste vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd.

5

Bronnen

BIJ12, 2017a. Kennisdocument huismus, *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017c. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017d. Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Brinkbaumer, M.A., 2020. Quickscan flora en fauna Schiksweg 27 & Zwarteweg 15 te Oosterwolde. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming, rapportage 15 januari 2020. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.sovon.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

